

Тимофєєва І.Б.

кандидат педагогічних наук,

старший викладач кафедри

математичних методів та

системного аналізу

Маріупольського державного

університету

м. Маріуполь

СПЕЦИФІКА КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ ТА ІКТ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ КОНКУРЕНТОЗДАТНИХ ФАХІВЦІВ У ВНЗ

Анотація. У статті визначено роль і значення інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) під час підготовки конкурентоздатних фахівців у ВНЗ, проаналізовано сучасні підходи до застосування ІКТ в сучасному інформаційно-цифровому суспільстві конкурентоздатними фахівцями.

Ключові слова: компетентісний підхід, вищий навчальний заклад, конкурентоздатні фахівці, інформаційно-комунікаційні технології.

Однією з основних проблем, що виникли перед сучасною вищою освітою, є пошук нових підходів до організації системи освіти з активним її реформуванням та залученням до європейського освітнього простору. Модернізація професійної педагогічної освіти зорієнтована на підготовку конкурентоздатних фахівців, які володіють не тільки традиційними, а й інноваційними технологіями навчання, спроможуться не тільки зберігати й відтворювати, а й продукувати інформацію, керувати інформаційними потоками й нестандартно вирішувати навчально-виховні задачі, які ставить перед ними сучасне інформаційно-цифрове суспільство. Ці завдання можливо виконати за умови впровадження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), які є ефективним навчальним засобом, їх застосування в освітньому

просторі призвело до виникнення принципово нового способу навчання, який якісно збагачує та доповнює систему традиційних навчальних методів.

Одними із засадами компетентнісного підходу вважається поняття якості освіти, тобто якості знань, умінь, навичок та досвіду що є складовими професійної компетентності. Згідно із визначенням Міжнародного департаменту стандартів навчання, досягнення та освіти *компетентність* визначається як спроможність кваліфіковано провадити діяльність, виконувати завдання або роботу [2].

Нині вченими накопичено доволі вагомих теоретичний матеріал з формування та застосування ІКТ в початковому процесі, а саме: властивості використання електронних освітніх ресурсів у загальноосвітніх навчальних закладах узагальнено В. Биковим, А. Гуржієм, М. Жалдаком та ін.; проблему використання сучасних технологій навчання із застосуванням ІКТ досліджують Л. Базиль, В. Биков, Я. Галета, Р. Гуревич, М. Козяр, Ю. Рамський, В. Dodge, McClelland та ін. [4].

Питання формування комп'ютерної грамотності та інформаційної культури майбутніх фахівців висвітлені у працях Н. Воропай, М. Жалдака, А. Коломієць, В. Коткової, Н. Морзе, Н. Ничкало, Л. Петухової, І. Смірної, О. Співаковського, І. Шапошнікової, О. Шиман та ін. Аналіз результатів теоретичних напрацювань учених щодо підготовки майбутніх фахівців ВНЗ до використання ІКТ дав змогу виявити специфіку компетентнісного підходу та виокремити, що процеси інформатизації вищої освіти пов'язані визначеністю ролі й місця ІКТ у процесі підготовки конкурентоздібних фахівців в умовах ВНЗ.

Розвиток національної освітньої системи пов'язаний з перспективою впровадження компетентнісного підходу до навчання. Численні теоретичні розвідки дають змогу сформулювати уявлення про компетентність як загальну здатність. Процес переведення цих уявлень в практичну площину зумовлює необхідність адекватного управлінського супроводу впровадження компетентнісного підходу [3, с. 18].

Аналізуючи Національну стратегію розвитку освіти на 2012-2021 роки, зазначимо, що метою її є:

- підвищення доступності якісної, конкурентоспроможної освіти для громадян України відповідно до вимог інноваційного сталого розвитку суспільства, економіки, кожного громадянина;

- забезпечення особистісного розвитку людини згідно з її індивідуальними задатками, здібностями, потребами на основі навчання упродовж життя [1, с. 3].

Обґрунтовано розкрито у [1], що інформатизація освіти в Україні буде досягатися шляхом формування та впровадження інформаційного освітнього середовища в системі загальної середньої, позашкільної, професійно-технічної, вищої та післядипломної освіти; застосування у навчально-виховному процесі та бібліотечній справі інформаційно-комунікаційних технологій поряд з традиційними засобами; розробленням індивідуальних модульних навчальних програм різних рівнів складності залежно від конкретних потреб, а також випуск електронних підручників.

Наявність ІКТ ще не свідчить про високий рівень організації фахової підготовки студентів педагогічних спеціальностей, оскільки, потребує наявності достатньої кількості та високої якості програмних продуктів, що повинні бути розроблені для професійно-орієнтованих фундаментальних дисциплін.

У час інтенсивної інформатизації та комп'ютеризації тільки високопрофесійний, творчий, мобільний і позитивний майбутніх педагог може залишатися незамінним джерелом інформації для дітей. Тільки педагогу, що має авторитет серед вихованців, вони довіряють, діляться проблемами, дослухаються до порад, прагнуть наслідувати. У педагогічному спілкуванні обмін інформацією не є домінуючим чи навіть найголовнішим. Більшу цінність становить обмін почуттями, переживаннями, позитивною енергетикою. Важливу роль при цьому відіграє готовність майбутнього вихователя організувати, згуртувати дітей, налаштувати на співпрацю і взаєморозуміння, стимулювати особистісну їх самореалізацію. Тобто вихователь ініціює,

організовує і керує педагогічним спілкуванням. Це вимагає від нього усвідомлення особистої відповідальності за результативність професійного спілкування: вихователь має вміти прогнозувати вплив на суб'єкта комунікації, передбачати кілька варіантів професійної поведінки, бути зорієнтованим на реакцію учасників спілкування. Усе це є свідченням високої культури професійної поведінки, відповідного рівня комунікативної компетентності.

Так, ми погоджуємось з О.Дяченко, що однією із організаційно-педагогічних умов інтеграції математичних та спеціальних інформатичних дисциплін у підготовці бакалаврів із системного аналізу є спрямування навчання на формування професійної компетентності студентів, адже завдання вищої освіти – підготовка висококваліфікованих, конкурентоспроможних фахівців, здатних забезпечити економічний та інформаційний розвиток суспільства [1, с. 42].

Перспективною тенденцією модернізації та реформування системи вищої освіти є впровадження компетентнісного підходу як найбільш пріоритетного при підготовці майбутніх спеціалістів, не оминає такий підхід й майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти (ЗДО). Саме зміни в дошкільній освіті, необхідність її інформатизації потребує науково-методичного забезпечення при застосуванні в навчально-виховному процесі новітніх засобів та методів навчання майбутніх вихователів ЗДО.

Специфіку компетентнісного підходу до навчання відображають базові стандарти компетентності й особливості формування компетентностей в процесі викладання дисциплін інформаційно-комп'ютерного циклу для студентів ВНЗ. Наприклад, з власного досвіду викладання для студентів спеціальності «Дошкільна освіта», можемо констатувати, що в робочих планах підготовки студентів є наступні навчальні дисципліни: «Комп'ютерні системи та технології», «Нові інформаційні технології», «Комп'ютерні технології в роботі з дітьми», «Сучасні інформаційно-комунікаційні технології в дошкільній освіті». На схемі 1 продемонстровано взаємозв'язок навчальних дисциплін

інформаційно-комп'ютерного циклу для студентів спеціальності «Дошкільна освіта» та наступність вивчення програмного забезпечення ПК.

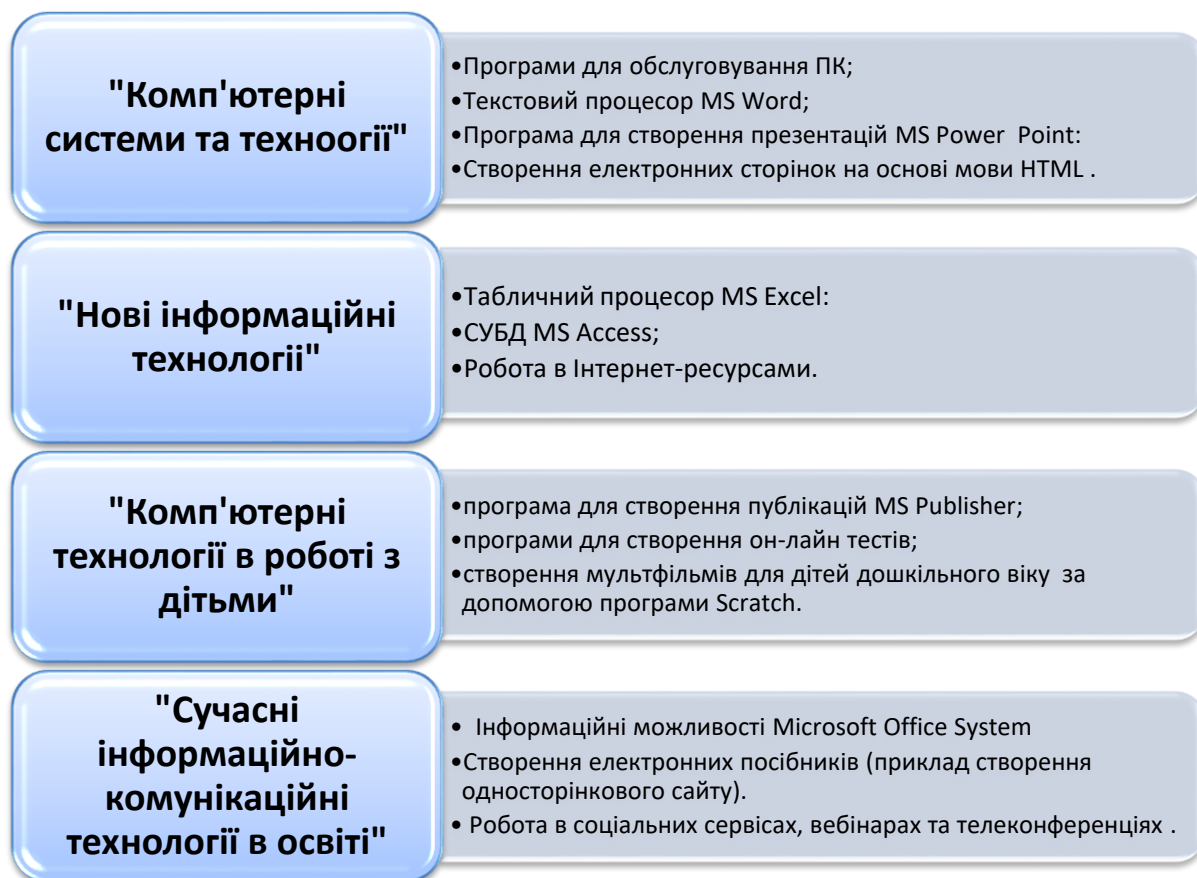

Рис. 1 – Схема взаємозв'язку вивчення програмного забезпечення ПК студентами спеціальності «Дошкільна освіта»

Таким чином, можна констатувати, що застосування ІКТ у професійній освіті підвищує результативність підготовки конкурентоздатних фахівців, спонукає виникненню принципово нового способу навчання, спрямовує здобувача освіти на свідоме засвоєння знань у процесі виконання завдань, формує самостійність уже на початкових етапах навчання у вищому навчальному закладі.

ЛІТЕРАТУРА

1. О.Дяченко. Організаційно-педагогічні умови інтеграції математичних та спеціальних інформатичних дисциплін у підготовці бакалаврів із системного аналізу / О.Дяченко // Нова педагогічна думка. – 2016. - № 4 (88). – С. 41-44.

2. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки [Електронний ресурс]: (Проект). – Режим доступу: http://www.meduniv.lviv.ua/files/info/nats_strategia.pdf

3. Пометун О. Компетентнісний підхід – найважливіший орієнтир розвитку сучасної освіти / О. Пометун // Рідна школа. – 2003. – № 5. – С. 65–69.

4. Рамський Ю. С. Вивчення інформаційно-пошукових систем мережі Інтернет : навч. посіб. / Ю. С. Рамський, О. В. Резіна. – Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2004. – 60 с.

5. Тимофєєва І. Б. Формування інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08 / Тимофєєва Ірина Борисівна; Національна академія педагогічних наук України, Інститут проблем виховання; наук. кер. Рейпольська О.Д. – Київ, 2017. – 255 с.